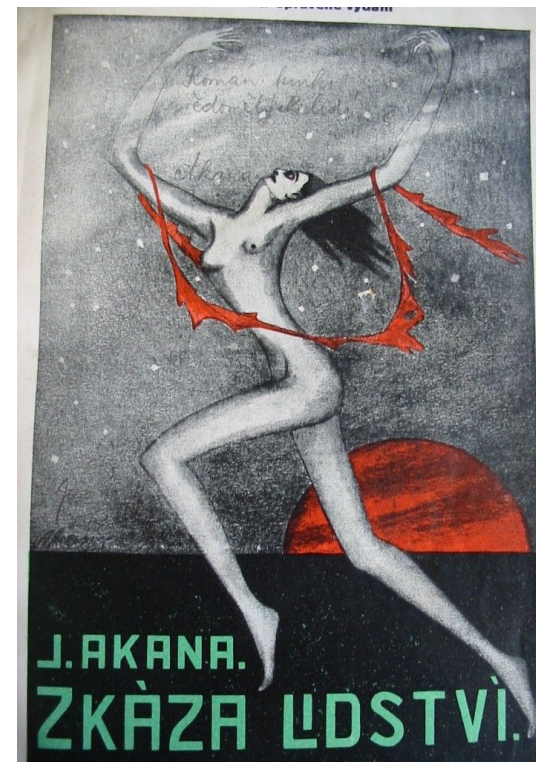

BÁJEČNÉ NOVÉ SVĚTY

Současnost a budoucnost v meziválečné
české utopické beletrii

Formy utopie:

Φ utopický traktát maskovaný jako beletrie

J. M. Telefonická rozmluva Čecha s obyvatelem planety Martu. 1914

Φ dobrodružství ve světě utopie

J. S. P. Roku 2310 čili Svět nyní a za 400 let. 1916

Φ inspirace Bellamym, Morrisem, Wellsem

Ervín Neuman. Ocelovou pěstí... 1930

Φ inspirace dobrodružnou literaturou

Josef Bláha. Cesty z Babylonu. 1933

Φ dobrodružná cesta k nastolení utopie

Karel Hradec. Mesiášský příběh inženýra Graye. 1926

Formy antiutopie / dystopie:

Φ boj hrdiny proti dystopii

Joe Bernardský. Svět proti světu. 1929

Φ pozitivní líčení dystopie

Jan Barda. Převychovaní. 1931

Φ náprava špatného pojetí

Emil Vachek. Pán světa. 1925

Φ nemožnost utopie

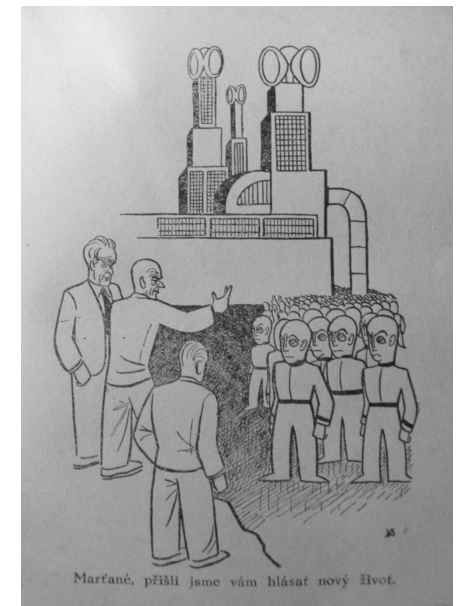
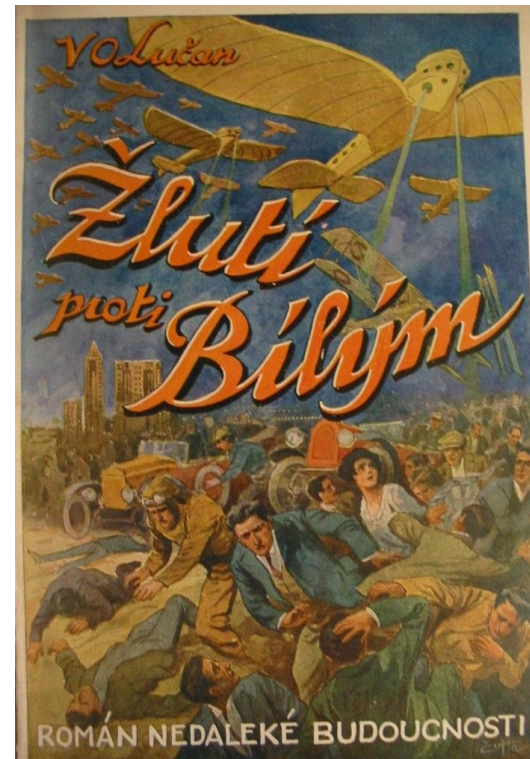
Tomáš Hrubý. V soumraku lidstva. (Saharské slunce. 1924;

Rozpoutané síly. 1925; Vzkříšení slunce. 1928

Φ inspirace moderní literaturou

Eda Cenek. Nekonečno. 1928

Josef Černochoch. Milenium krále Matěje. 1931

Utopické systémy

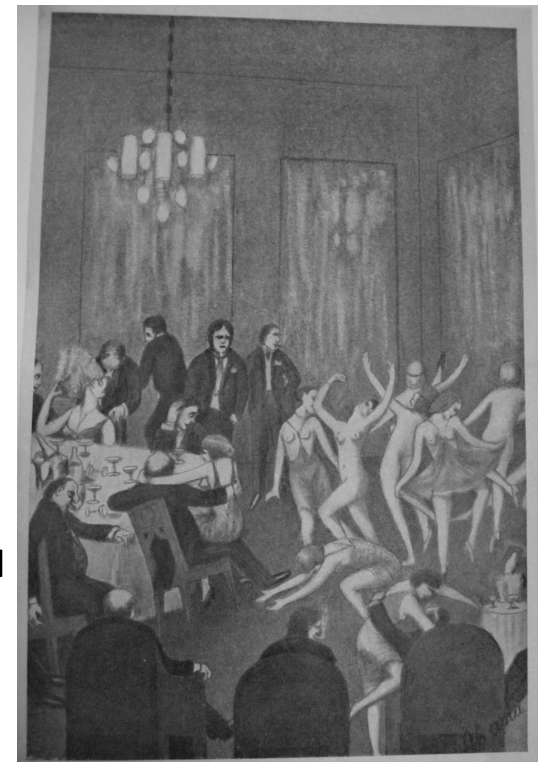
Systém	pozitivní	negativní
socialisticko-komunistický	8	7
reformovaný kapitalismus	7	1
vědecko-technický	4	-
křesťanský	2	-
spiritistický	2	-
jiné	2	1
obecně antiutopický	-	8
neutopická budoucnost	2	

Φ **socialismus (v dystopiích komunismus)**

hlavní alternativa ke kapitalismu

vlastnictví výrobních prostředků v rukou státu či kolektivu

neoblíbenost SSSR

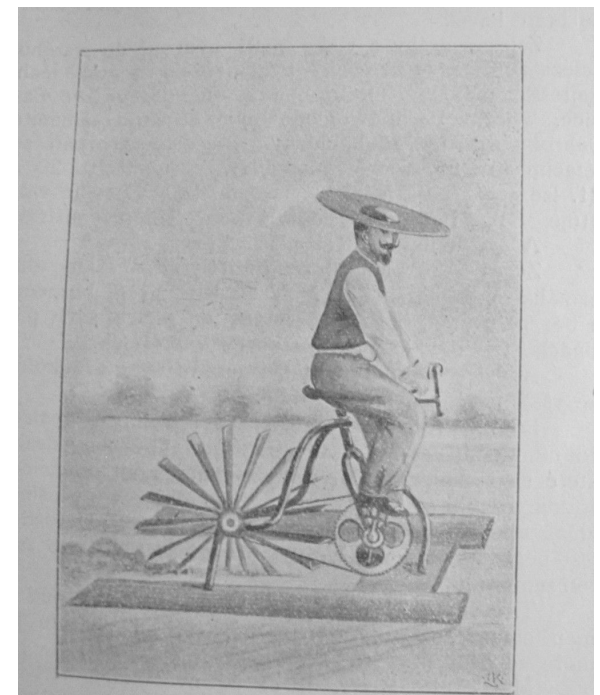

Φ **utopie reformovaného kapitalismu**

utopie sociálního smíru, založené na práci a svobodě

nemá existovat chudoba ani nezaměstnanost

často také kolektivismus

Φ **vědecko – technické utopie**

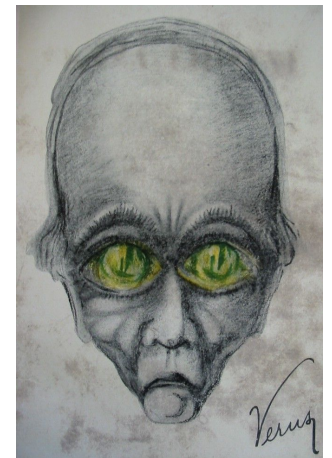
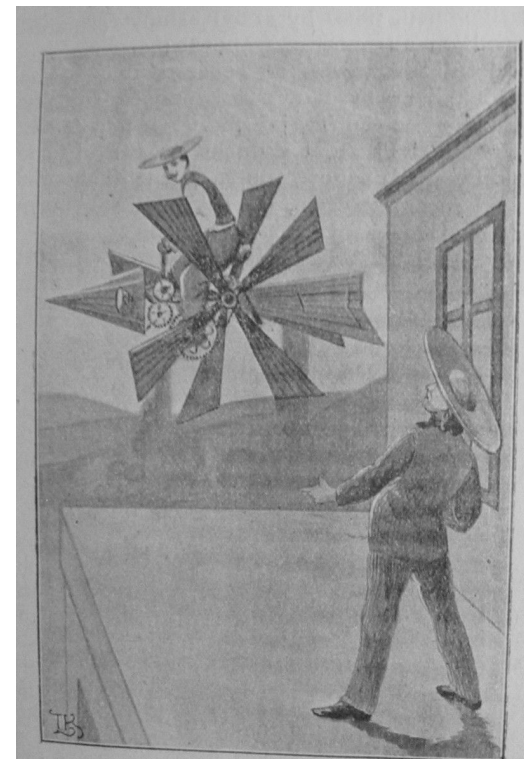
neřeší, zda a proč zavádět socialismus nebo kapitalismus
svět organizován pod vědeckým vedením
podle zákonů rozumu a dobra, matematikou „lásky“
vzorem často martáni

Φ **křesťanské utopie**

před první světovou válkou
k uskutečnění dojde poklidnou cestou - všichni pochopí, jaký systém je správný a uskuteční jej

Φ **spiritické utopie**

zatímco ve *vědecké utopii* lidstvo dospěje k dokonalosti pomoci sfázování mozků na správné myšlení,
v *křesťanských utopiích* pomocí víry
ve *spiritistických* díky morálce a zdravému životnímu stylu

Společné charakteristiky

Φ Český národ a stát

Maria Bobrownicka: specifikem slovanských utopií je sklon k nacionalizaci

2/3 utopií řeší budoucnost Čechů

pro 40% autorů jsou Češi jedním z hlavních světových činitelů

Praha hlavní město světa; Češi zachraňují svět před dystopií

Český stát, ne Československo

kolonie

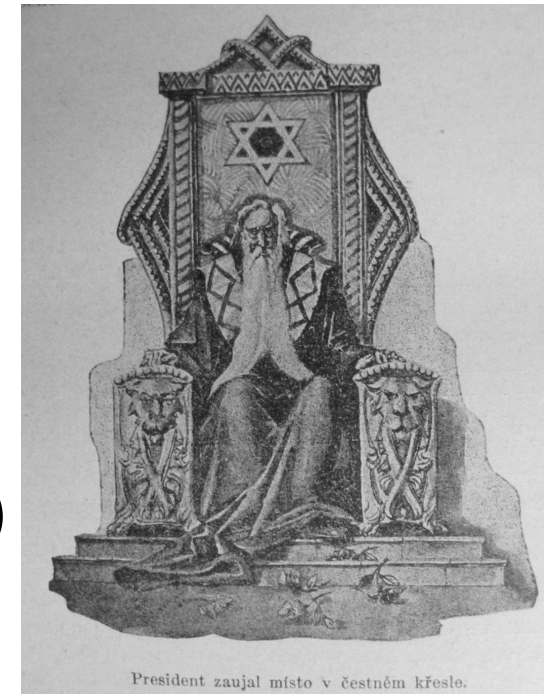
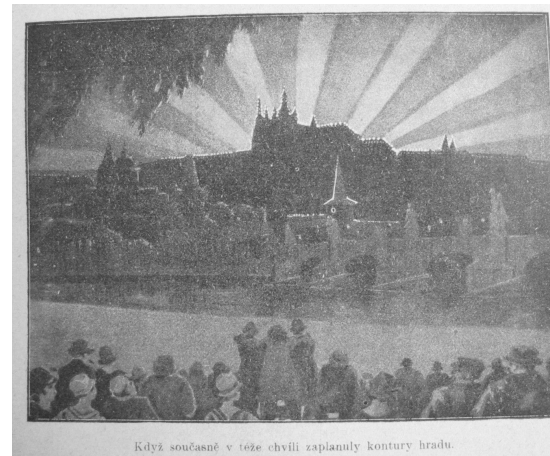
komplex malého národa

Φ ostatní národy

zánik tzv. dědičných nepřátel (Němci, Maďaři, Poláci, Slováci)

v dystopiích naopak často Češi pohlceni Německem

1/3 knih antiněmecká, ¼ antisemitská + “žluté nebezpečí”

Utopie jako výpověď o dobové společnosti

- psány často autory mimo dobové elity
- mnoho vyšlo vlastním nákladem
- cítí potřebu vyslovit se ke stavu světa
- společné rysy pro i protisocialistických utopií
- nedůvěra k demokracii, parlamentarismu
- individualismu
- tržní ekonomice
- navrhují kolektivismus,
- řízené hospodářství
- nacionalismus, xenofobie
- konzervativismus
- hlavní otázka budoucnosti českého národa

